

Lausunto

4.5.2026

VN/409/2026

VN/409/2026-OKM-37

Eduskunnan hallintovaliokunta
Valiokunnan kokous 5.5.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto hallinto- valiokunnalle vuosien 2027–2030 julkisen talouden suunnitelmasta

Vuosien 2027–2030 julkisen talouden suunnitelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan määrärahataso säilyy suunnilleen ennallaan vuoden 2026 talousarvion tasolla. Keskeisimmät määrärahamuutokset aiheutuvat lakisääteisistä ja hallitusohjelman mukaisista lisäyksistä sekä sopeuttamistoimenpiteistä. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vahvistamisen taso nousee hallitusohjelman mukaisesti 200 milj. euroon vuonna 2027. Myös tutkimus- ja kehittämismenojen tasoa nostetaan aikaisempien päätösten mukaisesti.

Hallinnonalan lakisääteiset indeksikorotukset muodostavat lisäyksistä n. 146 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat noin 1,3 mrd. euroa koko kehyskauden. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta keskimäärin 198 milj. euroa vuositain.

Vuoden 2027 valtionosuuden indeksikorotus (3,5 %) lisää kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksia arviolta 33,3 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoden 2027 indeksikorotuksesta (2,4 %) kohdistuu kunnille ja kuntayhtymille arviolta 17,5 milj. euroa.

Sopeutustoimet

Julkisen hallinnon tuottavuusohjelman sekä toimintamenojen vähennysten määrä on aikaisempien kehyspäätösten perusteella 32 milj. euroa vuodesta 2027 lukien hallituskauden alkuun verrattuna. Kehysriihessä linjattiin lisäksi 6,7 milj. euron uudesta valtionhallinnon toimintameno säästöstä. Siihen sisältyvät virastorakennemuutosten kohdentamattoman säästö, toimintamenojen suhteessa jyvitetty uusi tuottavuussäästö sekä uusi perustoimintamenojen vähennys. Uudesta 6,7 milj. euron kokonaissäästöstä hallituksen kehysriihessä ministeriölle ja virastoille säästöstä jyvitettiin 4,3 milj. euroa. Loppuosa on tarkoitus kohdentaa vuoden 2027 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä. Säästöjen toteuttamiseksi valtionhallinnon tuottavuutta lisätään digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntämällä, normeja ja prosesseja keventämällä ja tehtäviä vähentämällä sekä tehostamalla palveluiden hankintaa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Valtion rahoitusta Evankelis-luterilaiselle ja Ortodoksiselle kirkkoille vähennetään yhteensä 8,5 milj. euroa vuodesta vuodesta 2028 lukien kirkollisveron tuoton kasvua vastaavasti.

Opetus- ja kulttuuritoimen toimialaan liittyy myös kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien indeksikorotuksen leikkauksen kasvattaminen 2,8 prosenttiyksikköön, mikä tarkoittaa 60 milj. euron lisästästä peruspalveluiden valtionosuuksiin.

Opetusministerin vastuualue

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön vastuualueilla on julkisen talouden suunnitelmassa merkittäviä panostuksia laadukkaiden ja tasa-arvoisten palveluiden järjestämisen edellytyksiin sekä kehittämistoimintaan.

Opetusministerin vastuulla olevien varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen rahoituksesta valtaosa sisältyy valtionvarainministeriön pääluokkaan osana kuntien peruspalveluiden rahoitusjärjestelmää. Opetus- ja kulttuuritoimi osallistuu aktiivisesti peruspalveluiden valtionosuuksien budjetoitintprosessiin.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen vahvistamiseen ehdotetaan aiempien päätösten mukaisesti 50 milj. euron lisäystä vuodelle 2027. Vuonna 2027 määrärahalisäys kohdistetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvoavustuksiin. Vuoden 2027 aikana käynnistetään lisäksi uutena toimenä kokeilu kokonaiskoulupäivästä. Kokonaiskoulupäivä mahdollistaa sen, että koulun yhteydessä järjestetään oppilaille myös harrastustoimintaa. Alueelliseen kokeiluun varataan 2 miljoonaa euroa.

Vapaan sivistystyön rahoitukseen ehdotetaan 181,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 alusta kotoutumiskoulutuksen rahoitus kerätään yhteen kanavaan ja koulutustehtävä siirtyy vapaan sivistystyön järjestäjiltä kunnille.

Toisen asteen opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen ja erityisopetukseen vahvistavia ja tuen jatkuvuutta turvaavia toimia jatketaan hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Tavoitteena on, että jokainen opiskelija saa oikea-aikaisesti tarvitsemansa oppimisen tuen edetäkseen toisen asteen opinnoissa tavoitteidensa mukaisesti.

Vuonna 2026 käynnistetyssä kahdeksanvuotisessa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kehittämisen kokeilussa ja uudistetuilla rahoitusperusteilla luodaan koulutuksen järjestäjille kannusteet ja ohjausmekanismit, joilla koulutustarjonta suuntautuu nykyistä paremmin työ- ja elinkeinoelämän ja väestön osaamistarpeiden mukaisesti. Uudistuksilla tuetaan samalla myös laadukkaan opetuksen ja ohjauksen järjestämistä.

Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen mahdollistetaan syksystä 2028 lukien. Tavoitteena on vahvistaa heikosti suomen tai ruotsin kieltä taitavien nuorten sivistyksellisiä oikeuksia. Mahdollistetaan yhden taito- ja taideaineen kokeen suorittaminen osana ylioppilastutkintoa ja yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella syksystä 2029 lukien. Uudistus monipuolistaa opiskelijan mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ylioppilastutkinnossa. Muutokset koskevat ensimmäistä kertaa syksyllä 2027 aloittavia opiskelijoita.

EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta opiskelijan oleskeluluvalla saapuville toisen asteen koulutuksen opiskelijoille otetaan käyttöön lukuvuosimaksut 1.8.2026 alkaen. Lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden koulutusta ei rahoiteta valtionosuusrahoituksella, minkä vuoksi koulutuksen järjestäjille myönnettävä rahoitus vähenee aiemmin päätetyn mukaisesti toisella asteella 12 milj. euroa vuonna 2026 ja 18 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Vähennyksistä ammatillisen koulutuksen osuus on 10 milj. euroa vuonna 2026 ja 15 milj. euroa vuodesta 2027 lukien ja lukiokoulutuksen osuus 2 milj. euroa vuonna 2026 ja 3 milj. euroa vuodesta 2027 lukien.

Tiede- ja kulttuuriministerin vastuualue

Taiteen ja kulttuurin määrärahoihin ehdotetaan noin 567 miljoonaa euroa vuodelle 2027. Kehyskauden lopulla määrärahaa ehdotetaan noin 563 miljoonaa euroa. Tason väheneminen aiheutuu valtion aiempien päätösten perusteella Paimion parantolan peruskorjaukseen ja ylläpitoon sekä toimitilojen kehittämiseen osoitetusta enintään 10 miljoonan euron määräaikaisesta lisäyksestä, mistä yhteensä 8,5 miljoonaa euroa kohdentuu vuosille 2027–2029.

Taiteen ja kulttuurin toimialan valtionosuuksiin sisällytetään lakisääteiset indeksikorotukset ja kustannustason tarkistuksesta aiheutuvat muutokset. Indeksikorotukset sisällytetään myös ylimääräisiin taiteilijaeläkkeisiin ja kansallisten taidelaitosten rahoitukseen.

Liikunta-, nuoriso- ja urheiluministerin vastuualue

Liikuntatoimen määrärahoihin ehdotetaan valtiontalouden kehyksissä vuodelle 2027 noin 170 milj. euroa, mikä on noin 12 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa. Lisäyksestä Garden Helsinki -hankkeen investointiavustuksen vuotuisuusvaikutus on 8,750 milj. euroa ja kehyskauden loppuun mennessä yhteensä 35 milj. euroa. Määrärahalisäykseen vaikuttaa myös liikunnan valtakunnallisten koulutuskeskusten lakisääteisten yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus sekä indeksitarkistukset yhteensä 2,2 milj. euroa. Hallitus päätti lisäksi kehysriihessä kertaluonteisesta 2 milj. euron avustusmäärärahasta yleisurheilun EM-kisahakuun.

Vuoteen 2026 verrattuna kehyksen 2027 määrärahatasoa puolestaan laskivat eräät vuoden 2026 kertaluonteiset suurtahtumahankkeiden avustukset ja eduskunnan erillismäärärahat, yhteensä 1,43 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarvioon sisältyneet kertaluonteiset sopeutustoimet yhteensä 0,520 milj. euroa eivät kohdennu kehysvuosille. Sen sijaan liikuntatoimen kehykseen sisältyy uutta valtiontalouden sopeutustoimea 0,3 milj. euroa, joka kohdentuu liikuntatoimen valtionosuusmomentille.

Suomi liikkeelle -ohjelmaan on varattu hallituskaudeksi vuosittain 20 milj. euroa. Määrärahalla toteutetaan liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollista ohjelmaa.

Nuorisotyön määrärahoihin ehdotetaan valtiontalouden kehyksissä vajaan 71 milj. euroa, joka on lähes samassa tasossa vuoden 2026 varsinaisen talousarvion kanssa. Vuoteen 2026 verrattuna kehyksen 2027 määrärahatasoa laskivat eräät eduskunnan kertaluonteiset erillismäärärahat, yhteensä 0,580 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarvioon sisältyneet kertaluonteiset sopeutustoimet 0,260 milj. euroa eivät kohdennu kehysvuosille.

Nuorten hyvinvointia tuetaan hallitusohjelman mukaisesti. Hallitus on laatinut laaja-alaisen toimenpideohjelman nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi (lakisääteinen valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma vuosille 2024–2027), jolle ei ole osoitettu erillistä rahoitusta.

Harrastamien Suomen mallin kautta tuetaan lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastamista koulupäivän yhteydessä. Kehyksissä mallin toteuttamiseen on varattu pysyvästi vuosittain 19,4 milj. euroa.

Liikuntatoimen ja nuorisotyön rahoitusta vähennetään uudelleenkohdennuksen vuoksi lisäksi 1 milj. euroa vuonna 2027, 4,9 milj. euroa vuonna 2028 ja, 3 milj. euroa vuonna 2029 ja 0,3 milj. euroa v. 2030. Vähennysten kohdennus ja mahdolliset vaikutukset kuntiin tarkentuvat jatkovalmistelun myötä.

Timo Ertola

Tiedoksi   Kansliapäällikkö Heidi Backman
Erityisavustajat